

Отчет за дейността на университетската библиотека през 2008 година

ПЕРСОНАЛ.

През 2008 г. библиотеката работи с персонал от 14 библиотечни специалисти. През месец август напусна Елисавета Тодорова от Заемна служба, поради навършване на пенсионна възраст и от 15 септември, там беше назначена (след подбор между 15 кандидати) Галя Вълчанова, която е икономист и е завършила ИУ- Варна.

КОМПЛЕКТУВАНЕ НА ЛИТЕРАТУРА.

Основната дейност на библиотеката е набавяне, предоставяне на читателите и опазване на документалното богатство. И през 2008 година се запази ежемесечният ритъм на процедурата за заявки, покупка и тенденцията на увеличаване броя на новонабавените заглавия. Закупуването на книги е най-ефективният метод за набавяне на литература, защото включва внимателен анализ, наблюдение на пазара и подбор, съответстващ на потребностите на потребителите и профила на университета. Цифровото изражение на новопостъпилата в библиотеката литература, според начина на набавяне, изглежда така:

Година	Общ брой	Купени	Дар	Замяна
2005	1347	313	917	117
2006	1431	462	825	144
2007	2179	417	1619	143
2008	3239	1263	1928	48

През последните 2 години (2007 и 2008), библиотеката кандидатства с проекти за закупуване на книги и информационни ресурси, финансирани по програма на Министерството на културата, което допринесе в значителна степен за увеличение броя на новозакупените заглавия. Със средства по проектите бяха закупени 385 нови заглавия (952 тома) на обща стойност 15407 лв., като 12336 лв. бяха финансирани от МК по програмата. Основната част от обработката на книгите и по двата проекта мина през 2008 година. Кандидатстването с проекти, е допълнително натоваарване за специалистите от библиотеката, защото изисква изключителна експедитивност, познаване на процедурите и точност при работата с доставчиците и усвояването на средствата.

Увеличено е количеството на набавените като дар книги, което се дължи основно на увеличени брой учебници и учебни помагала, получавани от университетското издателство. Друга част са дарения от отделни преподаватели, катедри, въшни лица и издателства. Възстановени са връзките с ООН (икономически комисии и конференции), продължават депозитните дарения на книги от Световната банка и печатницата на ЕК в Люксембург за ЕДЦ към библиотеката.

Получените по замяна книги през 2008 година са значително по-малко, което може да се обясни с ангажираността на библиотеките-партньори, по участието им в проекта на МК или други обективни причини за закъснение. Въпреки допълнителните ангажименти и натоваареност, ние сме изпратили 220 публикации (два пъти повече от 2007 година),

оценявайки ролята на книгообмена като единствен път за набавяне на интересни и ценни специализирани издания – доклади от конференции, годишници и пр.

При комплектуването на литературата е важно да се поддържа баланс за осигуряването на дисциплините, които са застъпени в университетските програми, като се отчита и предлагането на пазара на книги, което не зависи от нас. Според областите на знание, новонабавените книги са както следва: икономически науки – 92 заглавия, икономическо развитие и практика – 91 загл., езикознание – 71 загл., търговия и МИО – 58 загл., бизнес и индустриален мениджмънт – 47 загл., счетоводство – 33 загл., управление – 32 загл. и пр. Тук трябва да се обърне внимание на инициативността и активността на преподавателите от университета при заявките и подбора на нови заглавия или по-скоро на липсата на такава при по-голямата част от тях. За съжаление, на напомнянията и молбите от страна на библиотеката за предложения и съдействие, откликват едни и същи преподаватели, което може да доведе до известно изкривяване на съотношението на новонабавените заглавия във фонда на библиотеката.

През годината, в електронния каталог на библиотеката са въведени всички новополучени заглавия, в традиционните каталози са разнесени около 9000 основни фиша и препратки на новите заглавия.

Вече трета година отчисленията от фонда се извършват ежегодно и съдържат физически похабени, изгубени и остарели по съдържание книги. През 2008 година са отчислени 105 тома книги на стойност 983,32 лв.

През 2008 година в библиотеката са постъпили **471 периодични заглавия**, които ежедневно се обработват, въвеждат в база “Периодика” на електронния каталог и разнасят по места в читалнята.

Закупени чрез абонамент са 149 български, 52 руски и 56 западни списания, като за част от западните и руските процедурата по ЗОП се извършва от БИК (Български информационен консорциум), в който библиотеката участва. Продължава участието ни и в JDP (Journal Donation Project), чрез който са абонирани 20 чужди периодични заглавия на цени в пъти по-ниски от базисните.

По замяна през годината са получени 95 заглавия ПИ – 46 български, 15 руски и 34 от други държави. По линия на книгообмена (замяната) ние изпращаме Годишник и Известия на ИУ на 44 български и 40 чужди университета, библиотеки и институти, от които получаваме техни издания. Основна пречка, която срещаме при опитите за установяване на нови и поддържане на старите книгообменни връзки, е че партньорите – настоящи и бъдещи, искат издания на английски език и не се задоволяват с кратките резюмета на два езика, които имаме в университетските издания.

Като дар сме получили 86 заглавия от МВФ, Световната банка, ООН и други български и чужди издателства и институции. Като ЕДЦ (Европейски документационен център) библиотеката получава голям спектър периодични издания на ЕК.

За годината са отчислени от фонда 219 инвентарни единици периодични издания – физически похабени и остарели по съдържание.

В края на 2008 приключи абонамента за 2009 година, като руските и чужди ПИ бяха абонирани отново чрез БИК, 25 от чуждите чрез JDP, а

фирмата доставчик на българските ПИ, беше избрана след разглеждане на подадените 4 оферти. След продължаващото вече втора година наблюдение и анализ на ползването на чуждите ПИ, продължи прецизирането на списъците и от новия абонамент отпаднаха 15 заглавия (по-голямата част руски), а бяха абонирани 8 нови заглавия.

Каталога на ПИ, които библиотеката получава, е представен на интернет-страницата на библиотеката. За улеснение на читателите, в каталога от 2008 година, към описанията на списания, получавани в библиотеката, са добавени и връзки към техните интернет-страници. По-голяма част от тези страници предлагат съдържанието на всяка книжка на списанията, анотации към статиите и архив, а някои и пълния текст на статиите от последните години.

ОБСЛУЖВАНЕ НА ЧИТАТЕЛИТЕ.

Регистрираните към момента читатели на библиотеката са 7980, като от тях 1470 са с нови читателски карти, издадени за учебната 2008/2009 година. Най-активни, като посещения, продължават да са студентите първокурсници, завършващите бакалаври и магистрите. Една от основните претенции на студентите към библиотеката е липсата на достатъчен брой учебници и учебни помагала за заемане за дома. Логично е, че трудно можем да задоволим изцяло тази потребност, но през 2008 година беше направена сериозна крачка за решаване на този проблем – увеличени бяха бройките на учебниците и учебните помагала, които библиотеката получава от университетското издателство, а с част от средствата по двата проекта бяха закупени допълнителни екземпляри от най-търсените заглавия на наши и чужди автори. Възможностите за заемане на повече книги за дома доведе до увеличаване натовареността в Заемна служба, а този факт, съчетан с отпадането на философията и стопанската история като задължителни дисциплини, намалиха в известна степен посещаемостта в читалнята. И двете тенденции, допринасят за балансиране ползването на заемна и читалня, което пък дава възможност да се отдели повече внимание на всеки читател и подобрява качеството на обслужване. От анализа на ползваните през годината библиотечни материали по вид и съдържание става ясно, че значителен превес има търсенето и ползването на книги и периодични издания в областите счетоводство, финанси, маркетинг, управление и туризъм.

След проведената през 2007 година сериозна кампания по проверка и актуализация на партидите на преподаватели и служители, уведомяването им за просрочени задължения и издължаване на голяма част от тях, продължава ритмичното уведомяване на закъснелите читатели с писма или SMS-и, като през 2008 година са наложени глоби на 118 студенти за просрочени задължения или изгубени читателски карти.

По отношение организацията и поддържането на фондовете на библиотеката през последните години беше свършена много работа, по-голяма част от която физически тежка и неприятна. Вече спокойно може да се каже, че всички фондове са в изрядно подредено и поддържано състояние. Прочистени и отчислени бяха натрупаните през годините стари, физически похабени и остарели като съдържание издания. Подредени и обозначени с нови надписи са хранилищата, фондът със стандарти, учебниковият и архивен фонд, традиционните каталози. Ежедневно се подрежда и фонда на свободен достъп в читалнята. Всичко

това води до подобряване организацията на работа, улеснява и ускорява дейностите по обслужването на читателите.

ИНФОРМАЦИОННО-БИБЛИОГРАФСКО ОБСЛУЖВАНЕ.

Основната задача при осъществяване на дейността е да се информират и подпомагат читателите – преподаватели и студенти, при търсене на информация. Това включва запознаването и обучението на потребителите за работа с ресурсите на библиотеката – каталози (традиционни и електронни), фондове и колекции, справочни и пълнотекстови електронни ресурси и пр. Подготвят се библиографски справки по най-търсените теми и учебни дисциплини, ежедневно се правят устни справки и индивидуални обучения, издирват се конкретни заглавия – български и чужди. За да се осъществява информационно-библиографското обслужване качествено и в необходимата пълнота се поддържа система от спомагателни бази и картотеки – Персоналия, Справочници, Библиографски справки, История на университета и библиотеката, Дисертации и др. През изтеклата година традиционните картотеки са допълнени с 445 нови заглавия и фиши, а базите с 1695 записа. Подготвят се информационни материали и листовки, подробни указания за работа с електронните ресурси, презентации на библиотеката, на отделни дейности и бази. Издават се: Пътеводител на библиотеката, Книгопис на годишните публикации на преподавателите в университета, Информационен бюлетин за новополучената литература, който се публикува в интернет. Пътеводителят на библиотеката се раздава на новорегистрираните читатели, а от началото на 2008 година са подготвени 8 подробни указателни листовки за ресурсите на библиотеката, които се размножават и предоставят на всички, които проявяват интерес.

През месец май, по случай Деня на библиотекаря и в отговор на национална инициатива, беше организиран и проведен “Ден на отворените врати на EBSCO”. Раздадени бяха специално подготвени рекламни материали, проведоха се обучения и демонстрации за търсене в базите.

Традиционно, в началото на всяка учебна година, се организира информационна седмица, чиято цел е да привлече вниманието на студентите (най-вече първокурсници), за да се запознаят с възможностите и ресурсите, които предлага библиотеката. Отделно през годината са изнесени 8 групови лекции и са изпратени многобройни писма по електронната поща до преподаватели и катедри за нови ресурси и възможностите за достъп до тях.

През месец октомври, вече по традиция, беше организирана изложба на руска и чужда литература на “Индекс ООД”, като от изложбата бяха закупени за библиотеката препоръчаните от преподаватели заглавия, а от фирмата получихме 12 заглавия като дар.

ЕЛЕКТРОННИ РЕСУРСИ.

Библиотеката на ИУ – Варна, в пълния смисъл на думата, е модерна университетска библиотека и като такава предлага на своите потребители богат набор от електронни ресурси – библиографски, тематични, справочни и пълнотекстови. През последните 2 години беше направен скок по отношение броя на абонираните и осигуряваните чрез безплатен достъп електронни бази от различен вид и обхват.

Електронният каталог на библиотеката включва базите Книги, Статии, Периодика, Персоналия (Библиографии). През 2008 година тези бази са допълнени с 2737 нови записа (заглавия) и към януари 2009 година предоставят за ползване 61705 електронни записа. Това е фонда на библиотеката от 1984 година насам и е един от най-богатите електронни каталози сред университетските библиотеки. За да се подобри информационното осигуряване на студентите, от началото на 2008 година, вместо аналитичното разкриване на определени заглавия (40) на чужди списания, получавани в библиотеката, специалистите от информационно-библиографския отдел наблюдават всички по-важни списания – български, руски и западни, като описват и въвеждат аналитично статии от тях в база “Статии” на електронния каталог. През 2008 година, по инициатива и със съдействието на проф. Бойко Атанасов, библиотеката получи автореферати на защитени през последните години дисертации пред Научната комисия по икономически науки при ВАК. След преценката, че това е важна и полезна информация за студенти и докторанти, започна въвеждането на описанието на авторефератите в база «Статии» на електронния каталог на библиотеката. Дисертациите и авторефератите на преподаватели от ИУ се описват и водят в отделни база и картотека.

От началото на годината, след съгласуване с академичното ръководство, към библиографското описание в база “Персоналия” се добавят и пълните текстове на статиите от списание “Известия на ИУ” и студиите от “Годишник на ИУ”. Досега в тази база бяха добавени малък брой пълни текстове към публикации на преподаватели, които лично са изразили желание и предоставили в библиотеката запис на електронен носител. Създаването на сериозен пълнотекстови университетски ресурс е въпрос на отговорност пред студентите и бъдещите поколения, въпрос на разбиране, отношение и далновидност и най-важното, това е неизбежно решение в недалечно бъдеще. Заради това специалистите от библиотеката са длъжни да продължат да полагат усилия в тази посока. Всички бази от електронния каталог на библиотеката са достъпни и в интернет (без пълните текстове).

Библиографските бази на НБКМ, които разкриват национална библиография в разделите “Книги” и “Статии”, ежегодно се абонират и предоставят чрез локалната мрежа на библиотеката.

Библиотеката беше абонирана за 2008 и предоставяше на своите потребители, възможност за ползване на правноинформационната система **АПИС**. Чрез платен национален лиценз от МОН, от 2009 до 2012 година потребителите ще могат да ползват базите на **Сиела – право, инфо и евро**.

Интернет-страницата на библиотеката (www.ue-varna.bg/Library/) беше активно допълвана, актуализирана и поддържана. Под рубриката “Актуално” там се предлагат връзките и информация за достъп до платените ресурси, осигурените пробни и безплатни достъпи, Каталога на ПИ, представени с връзки към техните интернет-страници и друга важна актуална информация. През страницата потребителите могат да ползват електронния каталог на библиотеката, достъп до сводни каталози и каталози на библиотеки, работещи с АБ софтуер, достъп до електронната библиотека, която предлага пълния текст на статии, доклади, монографии

и пр. на преподаватели от ИУ, представяне на нови книги на преподаватели от университета, подробна помощ, полезни връзки и друга информация.

Продължи абонирането и ползването на базите на:

EBSCO – едни от най-богатите онлайн бази за научни библиотеки и интернет ресурс, който библиотеката абонира от най-дълго време.

GMID – Global Market International Database на Euromonitor International – която предлага бизнес информация за държави, потребители, индустрии и фирми. Данните и анализите могат да послужат при пазарни изследвания, международни бизнес проучвания, проекти, сравнителен анализ и пр. Абонира се от 2007 г.

Енциклопедия Британика – академичното онлайн издание, чието ползване е утвърдена практика в повечето академични библиотеки по света. Абонира се от 2007 г.

За първи път за 2008 година беше платен достъп до **Бизнес колекцията на JSTOR** (Journal Storage – The Scholarly Archive) – пълнотекстов архив на 68 подбрани научни списания в областта на бизнеса, икономиката и финансите.

От месец октомври беше абонирана и колекцията на **Emerald Management Xtra** - 175 списания в пълен текст в областта на бизнеса, управлението, маркетинга и др.

През различни периоди на годината беше осигуряван пробен достъп до базите на AGORA, Business Monitor Online, OARE – Online Access to Research in the Environment, ISI Web of Knowledge, ProQuest Central и редица електронни списания.

След проучване на мненията на специалисти от всички университетски библиотеки за потребностите на техните читатели, МОН осигури национален лиценз за периода 2009 – 2011 година, за ползване на следните бази данни: **ISI Web of Knowledge; Science Direct; Scopus; ProQuest; Embase и Engineering Village**. Трябва да се отбележи факта, че това са едни от най-богатите, най-ползвани и скъпи световни електронни ресурси в областта на научните изследвания. С изключение на последните две бази – в областта на медицината и инженерните науки, всички останали, широко застъпват областите на обучение и научни изследвания в нашия университет и ще бъдат изключително полезни както за преподаватели, така и за студенти.

Опознаването на възможностите на всеки ресурс, работата в съответната среда, подготовката на помощни материали и обучението на потребителите, изисква подходяща квалификация, много време и усилия за предварителна подготовка от страна на специалистите от библиотеката.

ПРОФЕСИОНАЛНО РАЗВИТИЕ.

За да се подобри квалификацията, информираността и подготовката на библиотечните специалисти беше решено два пъти в годината – през февруари и септември, да се провеждат вътрешни квалификационни мероприятия за подробно представяне, пред всички колеги, на новите библиотечни и информационни ресурси, както и за обсъждане на важни за библиотеката професионални проблеми. През 2008 бяха проведени две такива мероприятия.

Вече трета година, в чест на професионалния празник на библиотекарите и за проявено усърдие в работата, се връчва награда (засега символична) «Библиотекар на годината». През изминалата година с тази награда бяха отличени колегите от Информационно-библиографския отдел Руслана Ковачева и Елисавета Маринова.

Поддържането на контакти и срещите с колеги от други университетски библиотеки имат важно значение за професионалното развитие, самочувствие и удовлетвореност, а и за имиджа на библиотеката на ИУ. Специалисти от библиотеката взеха активно участие в част от националните срещи и форуми на колеги от гилдията. На националната среща на членовете на БИК през април 2008 в Габрово Р. Заркова се включи с «Презентация на библиотеката на ИУ – Варна», а на есенния семинар на библиотеките, работещи с АБ, Р. Ковачева участва с презентация «База Персоналия на библиотеката на ИУ- Варна : Състояние и перспективи». По отношение на поддържането и повишаването на професионалната и езикова квалификация на библиотекарите има още какво да се желае и в тази насока са необходими усилия както при нас, така и в национален мащаб от професионалните организации и специализираните учебни заведения.

МАТЕРИАЛНО-ТЕХНИЧЕСКА БАЗА НА БИБЛИОТЕКАТА.

Обновяването на МТБ на библиотеката, което започна през 2006 година с основния ремонт на читалнята, инсталирането на нови потребителски компютри и гардеробни шкафчета, продължи и през следващите години. През лятото на 2008 година беше извършен ремонт на заемна служба и останалите работни помещения на библиотеката, като бяха подменени дограма, подови настилки и боядисани част от помещенията. Получени бяха и 10 нови компютъра за библиотеката, които замениха най-старите служебни компютри и това, в значителна степен, улесни работата на специалистите. Инсталирани бяха две нови станции за справки в електронния каталог на библиотеката, в каталожната зала пред Заемна служба. Това подпомогна работата на студентите при търсене на литература, което досега ставаше чрез традиционните каталози и в известна степен затрудняваше младите ни читатели. Така в библиотечната мрежа към настоящия момент са включени 30 компютърни станции, от които 15 - потребителски и 15 – работни, 20 от компютрите са подменени през последните 3 години, а 10 от тях са с поостарели характеристики и възможности. Стари и трудни за работа са и част от принтерите в библиотеката.

В Заемна служба беше изработен по поръчка нов шкаф за читателските картони, бяха подменени разделители и надписи.

В хранилищата – основни и спомагателни, бяха завършени всички дейности по подреждане, прочистване и подмяна на надписи и сега те са в подреден и функционално удобен за работа вид, като в недалечно бъдеще ще се наложи планиране и закупуване на известно количество стелажи, които да поемат нарастването на фонда.

ЕВРОПЕЙСКИ ДОКУМЕНТАЦИОНЕН ЦЕНТЪР.

През март 2007 г. към библиотеката на Икономически университет – Варна беше създаден **Европейски документационен център**. Като ЕДЦ, библиотеката получава безплатно публикациите на институциите на Европейския съюз, има възможност за електронен достъп до тях, а и до

други електронни ресурси и сайтове, при необходимост могат да се поръчват допълнителни бройки от изданията на комисията. Вече са добре организирани къртове с рекламните материали и изданията, които получаваме, а част от основните периодични издания и книги се обработват и завеждат във фонда на библиотеката. Към интернет-страницата на библиотеката има подстраница с актуални новини и връзки по дейността на центъра. В качеството си на ЕДЦ, библиотеката участва с информационен щанд на университетската конференция “Фирмите и пазарите в България в условията на евроинтеграция – продължаваща адаптация” на 15 май 2008 г. Материалите представени на щанда бяха публикации на преподаватели от ИУ, издания на университета и издания на ЕК, свързани с темата на конференцията. През месец юни 2008 година беше организирана публична лекция на тема “Лисабонският договор – мащабите на реформата” с участието на доц. д-р Ингрид Шикова – съветник в Представителството на ЕК в България и доц. д-р Юлия Захариева – преподавател по право в СУ. За лекцията бяха поканени преподавателите и студентите от университета, ученици от елитните варненски гимназии и представители на останалите висши училища в града. Лекцията премина при сериозен интерес и беше отразена на сайта на Представителството на ЕК и от някои варненски медии. През изминалата година 2-ма сътрудници на библиотеката участваха в обучителен семинар в Рибарица, организиран от представителството на ЕК в България.

Това са най-важните моменти от дейността на университетската библиотека през изминалата 2008 година. Освен текущите задачи по набавяне на литература за осигуряването на учебния и научно-изследователски процес, поддържане и опазване на фонда на библиотеката и обслужването на читателите, през настоящата 2009 година трябва да се обърне по-специално внимание на:

- Обновяването на интернет-страницата на библиотеката – модерен дизайн и богато, лесно достъпно и актуално съдържание;
- Търсенето на трайно и модерно решение на проблема с копирните услуги в читалнята – машини на самообслужване, които освен услугата, ще носят и приходи на университета;
- Обновяването на техниката (особено принтери) и усъвършенстването на автоматизираната библиотечна система;
- Търсенето на по-завършено решение на въпроса за попълване на база “Персоналия” с документи в пълен текст;
- Предоставяне на възможности и начини за повишаване на квалификацията (езикова и професионална) на специалистите от библиотеката.

05.02.2009 г.

Росица Заркова
Директор на библиотеката